

Հայաստանի հարգելի մեծահարուստներ,

Դիմում ենք խնդրանքով, հայցելով Ձեր մեծահոգությունը, Ձեր մասնակցությունը ցուցաբերել ապագայում իրականացվելիք տնային տնտեսությունների կենսամակարդակի ամբողջացված հետազոտությանը: Սույն հետազոտությանը մասնակցելուց Ձեր հրաժարվելը բացասաբար է անդրադառնում մեր կողմից հավաքագրված տվյալների որակի վրա: Այս տվյալների հիման վրա կատարված վերլուծությունը կարևոր է հանրության համար, քանի որ այն կոչված է <<լույս սփռելու>> ապագայում մեր երկրում իրականացվելիք ծրագրերի և քաղաքականությունների հիմնարար ուղղությունների վրա: Ավելին, հետազոտության ընտրանքում ընդգրկված տնային տնտեսության կողմից հետազոտությանը մասնակցելուց հրաժարվելու պարագայում ընտրվում է մեկ այլ տնային տնտեսություն՝ հանգեցնելով հավելյալ աշխատանքի անհրաժեշտության և սակավ ռեսուրսների գերլարման:

Վստահեցնում ենք, որ ՄԱԿ-ի Եվրոպական տնտեսական հանձնաժողովի և ՄԱԿ-ի վիճակագրական հանձնաժողովի կողմից հաստատված պաշտոնական վիճակագրության հիմնարար սկզբունքների և դրանց վրա խարսխված <<Պետական վիճակագրության մասին>> ՀՀ օրենքի համաձայն, վիճակագրական նպատակով տրամադրվող բոլոր սկզբնական անվանական տեղեկություններ տրամադրողներին երաշխավորվում է այդ տեղեկությունների գաղտնիությունը (հոդված 14):

Երախտագիտություն

ՀՀ ԱՎԾ-ն իր երախտիքն է հայտնում բոլոր նրանց, ովքեր իրենց ներդրումն են ունեցել սույն զեկույցի պատրաստման գործում:

Մասնավորապես, շնորհակալությունն ուղղված է.

- Հազարամյակի մարտահրավեր կորպորացիային՝ 2007-2011թթ.-ին անցկացված ՏՏԿԱՀ ֆինանսական և տեխնիկական աջակցության համար,
- <<Հազարամյակի մարտահրավեր>> հիմնադրամ–Հայաստան>> պետական ոչ առևտրային կազմակերպությանը (ՊՈԱԿ) ֆինանսական և տեխնիկական աջակցության համար,
- Համաշխարհային բանկի՝ Հայաստանի աղքատության մոնիթորինգի գծով թիմի փորձագետներին՝ աղքատության մակարդակի գնահատման ճշգրտված մեթոդաբանության ներդրման գործում տեխնիկական աջակցության և սույն զեկույցի վերլուծական շարադրանքի ու խմբագրման համար,
- ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամին՝ <<Մանկական աղքատությունը Հայաստանում>> գլխի պատրաստմանն օժանդակելու համար:
- ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի, առողջապահության ու կրթության և գիտության նախարարություններին՝ համագործակցության համար,
- հարցմանը մասնակցած բոլոր տնային տնտեսություններին և հարցումն իրականացրած հարցազրուցավարներին և ղեկավարներին,
- սույն զեկույցով հետաքրքրված բոլոր սպառողներին:

Զեկույցի պատրաստման համար պատասխանատու են.

Գագիկ Գևորգյանը, ՀՀ վիճակագրության պետական խորհրդի անդամ
Դիանա Մարտիրոսովան, ՀՀ ԱՎԾ աշխատակազմի տնային տնտեսությունների հետազոտությունների բաժնի պետ
Արմենուհի Առուշանյանը, ՀՀ ԱՎԾ աշխատակազմի տեղեկատվական ռեսուրսների կառավարման և տեխնոլոգիաների վարչության տեղեկատվական տեխնոլոգիաների զարգացման բաժնի գլխավոր մասնագետ.

Սույն և նախորդ չորս զեկույցների պատրաստման աշխատանքներին իրենց աջակցության և նշանակալի ներդրման համար հատուկ շնորհակալություն.

Հազարամյակի մարտահրավեր կորպորացիային և <<Հազարամյակի մարտահրավեր>> հիմնադրամ – Հայաստան>> ՊՈԱԿ-ին՝

Ռեբեկա Գուրսամիթին, Հազարամյակի մարտահրավեր կորպորացիայի /ՀՄԿ/ Մոնիթորինգի և գնահատման գծով տնօրեն, հետազոտությանը ՀՄԿ խորհրդատուների տեխնիկական օժանդակությունն ապահովելու համար,

Գոռանա Քրստիչին, <<Հազարամյակի մարտահրավեր>> հիմնադրամ – Հայաստան>> ՊՈԱԿ-ի խորհրդատու, նախորդ տարիներին տվյալների բազայի և զեկույցի խմբագրման, աղքատության ցուցանիշների հաշվարկմանն օժանդակելու համար,

Ֆրեդերիկ Շուրենին

և Ալի Մուսաաբին , Հազարամյակի մարտահրավեր կորպորացիայի և <<Հազարամյակի մարտահրավեր>> հիմնադրամ–Հայաստան>> ՊՈԱԿ-ի խորհրդատուներ, բնակչության հաշվարկների ճշգրտման նոր մեթոդաբանության ներկայացման և ներդրման համար, <<Մաթեմատիկա փոլիսի Բիսթ>> /ՄՓԲ/ կազմակերպության ներկայացուցիչներին, հետազոտությանը մեթոդաբանական աջակցություն տրամադրելու համար,

Լուսինե Երեմյանին, <<Հազարամյակի մարտահրավեր>> հիմնադրամ – Հայաստան>> ՊՈԱԿ-ի Մոնիթորինգի և գնահատման գծով ղեկավար, հետազոտության աշխատանքների

կազմակերպմանն օժանդակելու և միջազգային փորձագետների հետ համագործակցության համակարգման համար,

Շուշան Քուրքչյանին, <<Հազարամյակի մարտահրավեր>> հիմնադրամ – Հայաստան>> ՊՈԱԿ-ի Մոնիթորինգի և գնահատման գծով մասնագետ, հետազոտության աշխատանքների կազմակերպմանն օժանդակելու և միջազգային փորձագետների հետ համագործակցության համակարգման համար,

ինչպես նաև,

Էմիլի Էնդրյուսին, Հազարամյակի մարտահրավեր կորպորացիայի /ՀՄԿ/ Մոնիթորինգի և գնահատման գծով նախկին տնօրեն,

Էսթեր Հակոբյանին, <<Հազարամյակի մարտահրավեր>> հիմնադրամ- Հայաստան>> ՊՈԱԿ-ի Մոնիթորինգի և գնահատման գծով նախկին ղեկավար,

Լուսինե Խառատյանին, <<Հազարամյակի մարտահրավեր>> հիմնադրամ- Հայաստան>> ՊՈԱԿ-ի Մոնիթորինգի և գնահատման գծով նախկին ղեկավար,

Արա Հովսեփյանին, <<Հազարամյակի մարտահրավեր>> հիմնադրամ- Հայաստան>> ՊՈԱԿ-ի Գործադիր տնօրեն,

Ալեքս Ռասինին, Հազարամյակի մարտահրավեր կորպորացիայի Հայաստանի ծրագրի տնօրեն:

Համաշխարհային Բանկին` վերլուծական և տեխնիկական աջակցության համար,

Ռամյա Սունդարամին, Մարդկային զարգացման վարչության ավագ տնտեսագետ,

Էրվին Ռ. Տրոնգստին, Եվրոպայի և Կենտրոնական Ասիայի տարածաշրջանի ”Աղքատության կրճատում և Էկոնոմիկայի կառավարում” բաժնի ավագ տնտեսագետ,

Սասուն Ծերունյանին, փորձագետ:

ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամին`

Հենրիեթ Ահրենսին` հայաստանյան գրասենյակի ներկայացուցիչ ,

Քրիստինա Ռոչելլային` հայաստանյան գրասենյակի ներկայացուցչի տեղակալ,

Սոնա Կարապետյանին` Մոնիթորինգի և գնահատման ծրագրերի ղեկավար,

Եկատիրինա Չժենին` փորձագետ,

Ջոնաթան Բրեդշոունին` փորձագետ :

ՀՀ ԱՎԾ-ից.

Կարինե Կույունջյանին, ՀՀ ԱՎԾ աշխատակազմի մարդահամարի և ժողովրդագրության բաժնի պետ գլուխ 1 “Ժողովրդագրություն և միգրացիա”-ն պատրաստելու համար,

Լուսինե Քալանթարյանին, ՀՀ ԱՎԾ աշխատակազմի աշխատանքի վիճակագրության բաժնի պետ, գլուխ 6 “Աշխատանքի շուկա”-ն պատրաստելու համար,

Գլուխ 2 “Հայաստանի տնտեսական զարգացումների ամփոփ նկարագիրը 2008-2011թթ.-ին” պատրաստելու համար`

Լիլիթ Պետրոսյանին, ՀՀ վիճակագրության պետական խորհրդի անդամ,

Լուսյա Խաչատրյանին, ՀՀ ԱՎԾ աշխատակազմի մակրոտնտեսական ցուցանիշների և ազգային հաշիվների բաժնի պետ,

Հայկուշ Տիտիզյանին, ՀՀ ԱՎԾ աշխատակազմի ֆինանսների վիճակագրության բաժնի պետ,

Քրիստինե Պողոսյանին, ՀՀ ԱՎԾ աշխատակազմի վճարային հաշվեկշռի և արտաքին առևտրի վիճակագրության բաժնի պետ,

Նելլի Բաղդասարյանին, ՀՀ ԱՎԾ աշխատակազմի սոցիալական ոլորտի և բնապահպանության վիճակագրության բաժնի պետ, գլուխ 8,9 և 10 պատրաստմանն աջակցելու համար

Գուրգեն Մարտիրոսյանին, ՀՀ ԱՎԾ աշխատակազմի գների վիճակագրության և միջազգային համադրումների բաժնի պետ,

Սուրեն Խաչատրյանին, ՀՀ ԱՎԾ աշխատակազմի տեղեկատվական ռեսուրսների կառավարման և տեխնոլոգիաների վարչության ծրագրավորող:

ՀՀ ԱՎԾ աշխատակազմի տնային տնտեսությունների հետազոտությունների բաժնի բոլոր աշխատակիցներին.

ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի, ՀՀ առողջապահության, ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությունների աշխատակազմերին:

Տնային տնտեսությունների հետազոտության իրականացման նկարագիրն արտացոլված է զեկույցի սկզբնամասում:

Առաջին մասում ներկայացված է Հայաստանի ժողովրդագրական պատկերը և դիտարկվող ժամանակահատվածում արձանագրված տնտեսական զարգացումների համառոտ նկարագիրը, աղքատության պատկերը, գյուղական աղքատությունը, մանկական աղքատությունը, աշխատանքի շուկան: Եկամուտներն ու ծախսերը, ինչպես նաև հիմնական սննդամթերքի սպառումը ներկայացված են երկրորդ մասում:

Զեկույցի երրորդ մասն արտացոլում է սոցիալական ծառայությունների (առողջապահության, կրթության և սոցիալական աջակցության) մատչելիությունը, բնակչության բնակարանային պայմանները: Բնակչության սուբյեկտիվ գնահատականն իր կենսամակարդակի վերաբերյալ ներկայացված է չորրորդ մասում:

Աղքատության մակարդակի գնահատման մեթոդաբանությունը և վիճակագրական աղյուսակները ներկայացված են հավելվածներում:

Սույն հրատարակությունում ներկայացված տվյալների օգտագործման դեպքում սկզբնաղբյուրի մասին հղումը պարտադիր է:

Հապավումների ցանկ

ԱԱՀ	Ավելացված արժեքի հարկ
ԱԲԽ	Առաջնային բուժօգնության խումբ
ԱԱՊ	Առողջության առաջնային պահպանում
ԱՀԿ	Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպություն
ԱԸՀ	Աշխատուժի ընտրանքային հետազոտություն
ԱՄԿ	Աշխատանքի միջազգային կազմակերպություն
ԱՄՀ	Արժույթի միջազգային հիմնադրամ
ԱՄՆ	Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներ
ԵԿԱ	Եվրոպա և Կենտրոնական Ասիա
ԸՆ	Ընտանեկան նպաստ
ՀԶՆ	Հազարամյակի զարգացման նպատակներ
ՀՄՀ-	Հայաստան Հազարամյակի մարտահրավեր հիմնադրամ – Հայաստան
ՀՄԿ	ԱՄՆ Հազարամյակի մարտահրավեր կորպորացիա
ՀՀ	Հայաստանի Հանրապետություն
ՀՀ ԱՎԾ	Հայաստանի Հանրապետության ազգային վիճակագրական ծառայություն
ՀԲ	Համաշխարհային բանկ
ՀՆԱ	Համախառն ներքին արդյունք
ՄԱԿ	Միավորված ազգերի կազմակերպություն
ՍԳԻ	Սպառողական գների ինդեքս
ՏՏ	Տնային տնտեսություն
ՏՏԿԱՀ	Տնային տնտեսությունների կենսամակարդակի (կենսապայմանների) ամբողջացված հետազոտություն
կկալ	կիլոկալորիա
կմ	կիլոմետր
լ	լիտր
հազ.	Հազար
մլն	միլիոն
մլրդ	միլիարդ